

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Prima Controversia. De sensu quæsitum: id est, quo sensu quæeratur: vtrum
Pater & Filius sint vnum principium Spiritussancti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82303)

In solus ad 1. arg. huius non autem creatura procedit à tribus personis ut sunt persone distincte: sed ut sunt vnum in essentia. Sed videtur melius dicendum, quod quia spirans adiectiuum est, spirator vero substantiuum, possumus dicere, quod pater, & filius sunt duo spirantes, propter pluralitatem suppositorum, non autem duo spiratores propter vnam spirationem. Nam adiectiuum nomina habent numerum secundum supposita: substantia d. verò à seipsis, secundum formam significatam. Quod verò d. Hylarius dicit, quod spiritus sanctus est à patre, & filio authoribus, exponendum est, quod ponitur substantiuum pro adiectiuo.

D. 411.

1133.

D. 927.

C. 18.

D. 40.

PRIMA CONTROVERSIA.

De sensu quaestio: id est, quo sensu queratur: vtrum Pater & Filius sint vnum principium Spiritus sancti.

Sententia
Suppositorum.

Vasq. disp. 148. cap. 1. sequens Scotum in 1. dist. 12. q. 1. & Durand. dist. 24. q. 2. & 3. & Gabr. dist. 12. q. 1. affirmat quaest. hanc apud Catholicos esse de solo nomine & modo loquendi, an scilicet dici possint pater & filius duo an potius vnum tantum principium Spiritus sancti: Quam quaestionem ait in re tam ardua referre plurimū ne verbis inordinatis errore astruamus.

Sed Cai. duplicem hic ait esse quaestionem: vnam de re, an scilicet verè & realiter pater & filius sint vnum numero principium Spiritus S. alterā de propositione iam dicta, an scilicet propriè sumpta sit vera. Sententiam Cai. sequuntur Carnariensis in 2. parte comm. Zumel. disp. 1. Ban. & Val. super hoc a. qui etiam oppositam sententiam temerariam esse pronunciant. In eandem sententiam inclinat Pelantius.

Resolutio.

Probatur ex

D. Th. &

alijs quaestio-

nem hic ef-

se de re du-

plicem non

de solo mo-

do loquendi.

SCIENDVM est, propositam quaestionē quo ad rem ipsam duplicem proferre sensum. Vnus est: an pater & filius sint vnum principium Spiritus S. quo ad virtutem spirandi; quod est quæ- re de vnitatem principij quo, ut patet ex 1. dist. 11. a. 2. & 3. vbi queritur an Spiritus S. procedat à patre & filio in quantum sunt vnum in natura. Alter est, an pater & filius sint vnum principium quod Spiritus S. ita ut sint vnum spiras vel vnus spirator. In quo implicatur quaestio de proprietate constitutiva talis principij & de modo vnitatis, ut patet ex 1. dist. 29. a. 3. vbi queritur, vtrum eadem notione pater & filius sint principij Spiritus S. Certum est autem 1. Th. hic prima sua conclusione respondere de re significata per hoc nomen, principium, indifferenter ad vtrumque sensum praedictum; siquidem probatio procedit tam de virtute spiratiua, quam de proprietate constitutiva spiratoris, ut patet; Nam quo ad neutrum opponuntur pater & filius. Et quamuis secunda conclusio sit principaliter de propositione siue de modo loquendi: includit tamen, vt congruè loquutionis fundamentum rem significatam scilicet proprietatem relatiuam communem patri & filio: cuius vnitatem expressè & formaliter assumit probatio conclusionis: & ex ea tanquam ex re significata deducit praedicta propositionis proprietatem & congruentiam. Primum autem argumentum cum sua responsione manifestè procedit de re & vtrumque complectitur scilicet virtutem & proprietatem. Ex quibus omnibus apparet primò quaestionem hic esse de re, & non de solo nomine aut modo loquendi. Secundo quaestionem de re duplicem esse, vt ante diximus. Quamobrem plures hic mouet quaestiones expositores ad rem significatam per-

tinentes, qualis ea est quam tractat hic Cai. circa resp. ad primum argum. Et quamuis proposita quaestio in priori sensu, scilicet de virtute spiratiua, paruum ac nullam ferè videatur habere difficultatem, supposita duorum praecedentium articulorum doctrina, cum ijs, quae supra q. 28. determinata sunt de numero relationum, & q. 32. a. 3. de numero notionum: si tamen S. D. institutum ordinatè & scientificè scribentis attendamus, necesse fuit, vt in hoc articulo veluti in propria sede quaestionem illam ex proprijs & (vt aiunt) ex professo determinaret. Difficultas etiā emergens ex parte principij quod non paucas & sinuosas speculantibus offert angustias, tam ex virtute & proprietate spiratiua, quam ex pluralitate suppositorum spirantium, quam etiam ex numero diuinarum personarum, ne quarta constitutur in Deo persona, quae sit & dicatur spirator, vt magis patebit ex dicendis in singulis ad hunc articulum controuersijs. Cum igitur praedicta quaestioni annexae sint intimè praedictae difficultates: necesse est eam cōmuniter apud Theologos esse de re, non autem de solo nomine aut de solo modo loquendi.

Quapropter Vasq. qui de solo nomine quaestionem proponit disp. 148. aliam in sequenti dispositione de re quaestionem instituit: vbi querit, an S. S. procedat à patre & filio, vt à duobus spiratoribus vi suae processiois; quae tamē ad exactam prioris determinationem est apprime necessaria. Denique Concilium Flor. sess. vltima, & Lugd. non de solo modo loquendi, sed de re ipsa quaestionem definiūt, vt etiam fatetur Vasq. Et licet quaestiones de modo loquendi non sint infructuosae, sed ad rectam fidei confessionem & ad euitandos errores maximè necessariae; haec tamen non est inter huius generis quaestiones praecise numeranda, ob rationes superius assignatas; & alias quas hic afferunt Ban. & Zum.

Forma Textus.

RESPONDET S. D. quaesito primò quo ad rem; deinde relata & reiecta quorundam opinione respōdet quo ad loquutionis proprietatem.

PRIMA CONCL. est. Pater & filius sunt vnum principium Spiritus sancti. Probatur. Pater & filius in omnibus sunt vnum, in quibus non distinguit inter eos relationis oppositio. Sed in hoc quod est esse principium Spiritus S. non opponuntur relatiue; ergo.

SECUNDA CONCL. Haec propositio est propria: Pater & filius sunt vnum principium Spiritus sancti. Probatur primò ratione. Omnia substantia numerū accipiunt à forma significata; sed hoc nomen principium est substantiuum & eius forma significata est vna; ergo propriè dicitur pater & filius sunt vnum principium Spiritus S. Maior patet. Minor probatur primò quo ad priorem partem; quia licet hoc nomen principium significet proprietatem, tamē significat eam per modum substantiui. Quod probatur in similibus; quia hoc nomen Pater & Filius, etiam in rebus creatis est substantiuū; & tamē significat proprietatē. Quo ad secundā verò partē probatur; quia proprietas (nimirū spiratio) hoc nomine principij significata vna est Patris & Filij. Secundo probatur conclusio à simili; quia Pater & Filius sunt vnus Deus propter vnitatem formae significatae per hoc nomen Deus; ergo similiter sunt vnum principij Spiritus S. propter vnitatem proprietatis significatae hoc nomine principium.

CON-